

Helsingin vammaisneuvoston kokous (5/2023)

Aika: Tiistai 23.5.2023 klo 14.00–16.30.

Paikka: Kaupunginhallituksen kokoussali, kaupungintalo 3. krs. Ja etäyhteydellä.
Osoite: Pohjoisesplanadi 11–13, Helsinki.

Osallistuvat jäsenet:

Valtuustoryhmien edustajat:

Sirpa Puhakka puheenjohtaja (Vasemmisto) (etäyhteydellä)
Kristiina Karhos kokouksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja (Vihreät)
Jari Mönkkönen (Kok.)
Mika Taberman (varajäsen) (SDP)
Marko Joensuu (PS)

Yhdistysten edustajat:

Taru Reinikainen Helsingin Kuuloyhdistys ry
Juhani Kaasinen (varajäsen) Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaiset ry
Markku Poikela Helsingin Invalidien Yhdistys ry
Niina Halonen-Malliarakis (varajäsen) Kehitysvammatuki 57 ry (etäyhteydellä)
Ari Österberg Helsingin ja Uudenmaan neuroyhdistys ry
Sirpa Halmela Pääkaupunkiseudun Hengitys ry
~~Mikko Remes~~ Helsingin Reumayhdistys ry
Eveliina Lafghani (varajäsen) Mielenterveysyhdistys HELMI ry
Ilari Kousa (varajäsen) Vam. lasten ja nuorten tukis.sr (etäyhteydellä)
Susanna Haapala Kynnys ry

Kaupungin toimialojen ja keskushallinnon pysyvät asiantuntijat:

~~Hanne Savunen~~ Kasvatus ja koulutus
Pirjo Tujula Kaupunkiympäristö (etäyhteydellä)
Tiina Larva Kulttuuri ja vapaa-aika (etäyhteydellä)
Tuomo Ratinen Sosiaali- ja terveystoimi
~~Riikka Henriksson~~ Kaupunginkanslia

Muut kaupungin edustajat:

Titta Reunanen vuorovaikutuspäällikkö, kaupunginkanslia
Outi Paulig vanhusneuvoston sihteeri, asiantuntija, kaupunginkanslia
~~Pirkko Excell~~ erityissuunnittelija, Sotepe:n osallisuus ja vuorovaikutus

Vammaisneuvoston sihteeri:

Tiina Lappalainen asiantuntija, kaupunginkanslia

Vierailijat: Johtava asiantuntija Hanna Huuromen ja työhön kuntouttavien palvelujen palveluesihenkilö Kristi Arusoo Helsingin kaupungin elinkeino-osastolta, työllisyyspalveluista. Suunnittelupäällikkö Maria Kahila, Sotepe-toimialan talous- ja suunnittelupalveluista (etäyhteydellä).

1. Kokouksen avaaminen

Vammaisneuvoston varapuheenjohtaja Kristiina Karhos toimi kokouksen puheenjohtajana, avasi kokouksen klo 14.00 ja toivotti osallistujat tervetulleiksi.

2. Osallistujien toteaminen

Osallistujat esittäytyivät.

3. Asialistan hyväksyminen

Lisättiin muihin asioihin keskustelu rakennusjärjestykseen vaikuttamisesta. Asialista hyväksyttiin.

4. Muistion hyväksyminen

Edellisen kokouksen [muistio 4/2023](#) oli lähetetty 11.5. vammaisneuvostolle ja liitetty vammaisneuvoston verkkosivuille. Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin ja merkittiin tiedoksi.

5. Työllisyyspalvelut ja kuntakokeilu

Helsingin kaupungin elinkeino-osaston työllisyyspalveluista johtava asiantuntija Hanna Huuromen ja työhön kuntouttavien palvelujen palveluesihenkilö Kristi Arusoo esittelivät Helsingin työllisyyden kuntakokeilun asiakkuuksia ja toimia niiden asiakkaiden työllistämiseen, joilla on toimintakyvyn rajoite, vamma tai pitkäaikaissairaus (esitys asialistan liitteenä).

Esityksessä avattiin tuetun työllistämisen käsiteviidakkoa. Esimerkiksi osa- tai täsmätyökykyisyys tarkoittaa henkilön yksilöllisten edellytysten olevan tasapainossa työn vaatimusten kanssa. Osatyökykyisten työntekijöiden työpanos saadaan käyttöön työolosuhteiden muutoksilla sekä työtehtäviä mukauttamalla ja työaikoja räätälöimällä. Pitkäaikaistyöttömyyteen voi altistaa alhainen koulutustaso, epäyhtenäinen työura tai alentunut terveydentilan.

Rakenteellista taustaa työelämän ulkopuolelle jäämiseen voivat aiheuttaa: Työtilojen ja asenteiden esteet, työkyvyn mustavalkea off-on -ajattelu, tai osaa vammaista ihmisistä ohjataan aktiivisesti työkyvyttömyyseläkkeelle, tai vammaisia ihmisiä ei nähdä osana työelämää ja asiantuntijoina sekä, jos vammaispalvelut eivät taivu helposti epätyypillisiin työsuhteisiin. Työllisyyspalvelut tarjoavat moninaisia palveluja osatyökykyisten työllistymiseen mm: opinto-ohjausta ja ammatinvalinta-psykologin palvelut, henkilökohtaista työhönvalmennusta, työkyvyn arviointia, työDesignia, palkkatukea, työkokeilua, työolosuhteiden järjestelytukea ja työttömien terveystarkastuksia.

Työllisyyspalvelujen kautta voi päästä myös uuden valtakunnallisen Työkanava Oy:n välityksellä alihankintatyöhön. Työllisyyspalvelujen strategista kehittämistä tukevat työkykykoordinaattorit sekä lukuisat ESR-hankkeet, joiden tavoitteena on osatyökykyisten asiakkaiden työllisyys avoimille työmarkkinoille. Helsingin työllisyyspalvelut haluaa tehdä yhteistyötä, ottakaa mielellään yhteyttä: [hanna.huromen\(a\)hel.fi](mailto:hanna.huromen(a)hel.fi) ja [kristi.arusoo\(a\)hel.fi](mailto:kristi.arusoo(a)hel.fi).

Vammaisneuvosto kävi keskustelua työllisyyden käsiteviidakosta ja nosti esiin tiedottamisen tarpeen, että työllisyyspalvelujen asiakkaat olisivat tietoisia kaikista tarjolla olevista työllistymistä tukevista palveluista.

6. Sotepen rahoitus ja budjetin valmistelu

Suunnittelupäällikkö Maria Kahila, Sotepe-toimialan talous- ja suunnittelupalveluista esitteli sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan (sotepe) talousarvion valmistelua. Hän kertoi, että valtiovarainministeriölle (VM) on annettu palautetta Helsingistä ja Uudenmaan hyvinvointialueilta, kun rahoituksen kriteerit eivät huomioi pääkaupunkiseudun erityispiiretiä, kuten asunnottomien, maahanmuuttajien ja yksinhuoltajaperheiden suurempaa määrää sekä korkeampaa kustannustasoa. Hyvinvointi-alueet ovat kritisoineet rahoituksen riittämättömyyttä ja palvelujen

rahoituksen valmistelun vaikeutta, kun rahoituksen kohdentamisen laskentaperusteista on vaikea saada läpinäkyvästi tietoa. VM tekee vasta syksyllä lopullisen rahoituspäätöksen.

Sotepe:n yleiskatteellinen rahoitus julkaistaan lokakuun lopussa. myös HUS:n rahoituksen raami tarkentuu lopullisen rahoituspäätöksen perusteella. Ensimmäisessä ennusteessa on 70 miljoonan euron alijäämä, joka rahoituslain mukaan pitää kattaa vuoden 2026 loppuun mennessä. Se edellyttää mittavaa kolmen vuoden talouden tasapainotusohjelmaa ja rakenteellisia ja pikaisia toimenpiteitä, joista sotepe-lautakunta alustavasti linjaa ja päättää elokuussa.

Vammaispalvelujen budjetoinnin haasteena on ostopalvelujen suuri osuus palveluista. Energiakriisi, inflaatio ja palkankorotukset heijastuvat palveluntuottajiin, joiden pyynnöt korottaa hintoja 5-20% tuottavat haasteita. Lähtökohta on tämän vuoden budjetti, jossa on jo 20 miljoonan euron vaje ja paineita ylittää budjetti ja etsiä keinoja kattaa alijäämä. Vammaispalveluissa tuotteistus ja tarkoituksenmukaisen tuotantotapa-analyysi omien ja ostettujen palvelujen osalta on lähes valmis, ja menossa esittelyyn sotepe-lautakunnan 20.6. Vammaisneuvostoa on osallistettu tuotantotapa-analyysin valmistelussa.

Vammaisneuvoston käymässä keskustelussa nostettiin esiin rahoitustilanteen huolestuttavuus. Rahoitus on siirtynyt valtion armoille tilanteessa, jossa palveluja tarvitsevat jo ennestään heikossa ja haavoittuvassa asemassa olevat kaupunkilaisista, joilla on pitkäaikaissairaus tai vamma. Vammaisneuvosto esitti vakavan huolen, jonka riittämätön rahoitus aiheuttaa palvelujen toteuttamiselle. Pitkäaikaissairaiden ja vammaisten kaupunkilaisten tarvitsemat palvelut ovat edellytyksiä yhdenvertaiseen osallistumiseen, ne toteuttavat ihmis- ja perusoikeuksia ja lainsäädännössä osaan palveluista on säädetty vahva subjektiivinen oikeus.

7. Vammaisneuvoston toimintakauden arviointi

Vammaisneuvosto kävi itsearviointikeskustelun toimikaudesta 2021–2023, vammaisneuvoston tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisesta sekä evästyksistä vammaisneuvoston uudelle toimikaudelle. Vammaisneuvoston arviointikyselyn saatiin yhdeksän vastausta. Keskustelun anti kootaan vammaisneuvoston toimintakauden 2021–2023 raporttiin, joka hyväksytään 13.6. kokouksessa.

8. Toimialojen ajankohtaiset

Toimialojen asiantuntijat kertoivat lyhyesti ajankohtaiset terveiset toimialojen valmistelussa olevista ja päätöksentekoon tulevista asioista, joilla on yhdyspintaa vammaisneuvoston kanssa.

Kulttuurin ja vapaa-ajantoimiala (KUVA): Nuorisopalveluissa tarkastetaan jokaisen toimipisteen esteettömyystiedot ajan tasalle toimipaikkarekisterissä. Myös muissa toimipisteissä tarkastus on tarpeen. Toinen asia koskee Varaamo-tilanvarausjärjestelmän esteettömyystietoja. Toimipaikkarekisterissä on yleiskuvaus tilojen esteettömyystiedoista, mutta Varaamossa tarvitaan huonekohtaiset esteettömyystiedot. Nyt pohditaan keinoja ja koko kaupunkia koskeva ratkaisu, että kaikki asukkaat voisi varata ja käyttää tiloja, joista löytyy esteettömyystiedot. Tämä on kirjattu Kuva:n palvelujen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman toimenpiteeksi: täydennetään tilojen esteettömyystietoja Varaamo-palvelussa. Tietojen päivittämiseen tarvittaisiin yhdistyksiltä esteettömyyden asiantuntija-apua.

Sotepe:n osallisuus: Pirkko Excellin viesti: Sotepe:n tilapalveluissa on meneillään osallisuuteen liittyviä asioita kuten mm seniorikeskusten työpajat asiakkaille liittyen uusien tilojen suunnittelu (mm. Vuosaari). Työpajoihin on jo saatu riittävästi osallistujia.

9. Osallistumiset

Muistutettiin, että ilmoittautumisaset 5.6. vammaisneuvoston, järjestöjen ja kaupungin yhteistyötilaisuuteen tulee tehdä 29.5. mennessä. Yhteistyötilaisuuden ohjelman klo 13–14.30 osuus on katsottavissa [Helsinki-kanavalla](#).

10. Muut asiat

Vammaisneuvosto keskusteli 24.5. [Helsingin kaupunginvaltuuston](#) päätöksentekoon menevän päivitetyn rakennusjärjestyksen valmistelusta. Ihmetystä herätti, miksi vammaisneuvostoa ei oltu kuultu ja osallistettu valmistelun aikana. Rakentaminen ja esteettömyys kuuluvat kaikille ja kiinnostaa vammaisneuvostoa. Vammaisneuvoston valtuustoryhmien edustajia pyydettiin muistuttamaan omia valtuustoryhmiä vammaisneuvoston kuulemisen tärkeydestä ja osallistamisesta isojen asioiden valmistelussa.

Vammaisneuvosto keskusteli Esplanadin kesäkadun terassien luiskien jyrkkyydestä. Alun perin terassikorokkeelle ei esitetty luiskia, koska ne olisivat esteettömyyssäädöksiä jyrkempiä. Keskusteltiin, onko vammaisneuvosto vastuussa, jos jyrkkä luiska aiheuttaa tapaturmavaaran, kun vammaisneuvosto halusi, että luiskat lisätään suunnitelmaan. Esteettömyysratkaisuissa on haastavaa, kun kaikki erilaiset käyttäjät tulee ottaa huomioon. Jyrkemmät luiskat ovat kompromissi, hyvää ratkaisua haetaan, niin, että kaikki pääsevät terasseille myös apuvälineiden kanssa.

Vammaisneuvoston teemaryhmät eivät ole kokoontuneet.

11. Tiedotusasiat

SDP:n edustaja Katja Bärlund on eronnut vammaisneuvoston jäsenyydestä paikkakunnalta muuton vuoksi.

12. Seuraava kokous

Vammaisneuvoston seuraava ja toimikauden viimeinen kokous on ti 13.6.2023. Kokouksessa mm. muutoksesta kuljetuspalvelujen omavastuun maksamisessa.

13. Kokouksen päättäminen

Kristiina Karhos kiitti osallistujia aktiivisesta keskustelusta ja päätti kokouksen klo 16.35.

Kristiina Karhos
kokouksen puheenjohtaja
kristiina.karhos(a)gmail.com

Tiina Lappalainen
sihteeri, asiantuntija
tiina.lappalainen(a)hel.fi

Liitteet: Vammaisneuvoston 25.4.2022 kokouksen [muistio 4/2023](#)
Helsingin työllisyyden kuntakokeilun asiakkaat: Toimet niiden asiakkaiden työllistämiseen, joilla on toimintakyvyn rajoite, vamma tai pitkäaikaissairaus
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talousarvio ja budjetointi
Vammaisneuvoston ja järjestöjen [yhteistyötilaisuus 5.6. kutsu ja ohjelma](#)